

inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma Wolf of vul de scores in op de optisch leesbare formulieren.

Zend de gegevens uiterlijk op 25 juni naar de Citogroep.

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinerator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

- 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
- 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

6 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een toets of in het beoordelingsmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en beoordelingsmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

7 Voor deze toets kunnen maximaal 58 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

8 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

3 Vakspecifieke regel

Voor het vak economie 1 (nieuwe stijl) VWO is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van drie punten voor het hele examen.

4 Beoordelingsmodel

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

Maximumscore 1

- 1 ☐ Niet alle lasten ... te verwerken.

Maximumscore 2

- 2 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$€ 5,40 \times \frac{100}{116} \times 0,50 = € 2,33$$

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

Maximumscore 2

- 3 ☐ • Bij onderzoek 1 is er sprake van een daling.
Uit de verklaring moet blijken dat de prijs gelijk blijft en de hoeveelheid daalt 1
• Bij onderzoek 2 is er sprake van een stijging.
Uit de verklaring moet blijken dat de hoeveelheid procentueel minder daalt dan de prijs stijgt 1

Maximumscore 2

- 4 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$110 \times 0,95 = 104,5 \rightarrow 4,5\%$$

Maximumscore 2

- 5 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de tabakssector nadeel van zo'n beleid kan ondervinden hetgeen invloed kan hebben op de winst en dus de vennootschapsbelasting / op de werkgelegenheid en dus de inkomstenbelasting.

Opgave 2

Maximumscore 2

- 6 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat:
• de bestedingen worden gestimuleerd waardoor het nationaal product stijgt 1
• zodat bij gelijkblijvende overheidsuitgaven de overheidsuitgavenquote daalt 1

Maximumscore 2

- 7 ☐ Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
• Een antwoord waaruit blijkt dat het overheidstekort kan toenemen en de overheid meer moet lenen waardoor de rente kan gaan stijgen en bedrijfsinvesteringen minder rendabel worden.
• Een antwoord waaruit blijkt dat door lagere belastingen de loonkosten kunnen dalen waardoor de prikkel tot innovatie en daarmee gepaard gaande investeringen kunnen afnemen.

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Maximumscore 3

- 8 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:

• overheidsuitgaven (exclusief aflossing) = $0,024 \times \text{€ } 315,38 \text{ miljard} + \text{€ } 90,76 \text{ miljard} = \text{€ } 98,33 \text{ miljard}$

2

• overheidsuitgavenquote: $\frac{98,33}{315,38} \times 100\% = 31,2\%$

1

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

Maximumscore 2

- 9 ☐ progressief

Uit de verklaring moet blijken dat de gemiddelde belastingdruk toeneemt / de belastingontvangsten relatief meer groeien dan het nationaal product.

Maximumscore 3

- 10 ☐ ja

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

• overheidsuitgaven (exclusief aflossing): $1,04 \times \text{€ } 98,33 \text{ miljard} = \text{€ } 102,26 \text{ miljard}$

1

• financieringstekort: $\text{€ } 102,26 \text{ miljard} - \text{€ } 93,03 \text{ miljard} = \text{€ } 9,23 \text{ miljard}$

1

• financieringstekort in % nationaal product: $\frac{9,23}{321,69} \times 100\% = 2,9\%$

1

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

Opgave 3

Maximumscore 2

- 11 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat sterke economische groei gepaard kan gaan met toenemende bestedingen waardoor de import van goederen kan toenemen en de lopende rekening verslechtert.

Maximumscore 2

- 12 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat het door de sterke economische groei aantrekkelijk kan worden te beleggen / investeren in Amerikaanse bedrijven hetgeen in de VS leidt tot kapitaalimport waardoor de kapitaalrekening verbetert.

Maximumscore 2

- 13 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat de rente wordt verhoogd waardoor de VS aantrekkelijk wordt voor buitenlandse beleggers hetgeen via pijl 6 leidt tot kapitaalimport en tot een grotere vraag naar dollars waardoor via pijl 7 de koers van de dollar stijgt.

Voor een antwoord via de pijlen 5 en 8

0

Maximumscore 2

- 14 ☐ de veronderstelling dat de inflatie in de VS hoger is dan die in de EU

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Een verklaring waaruit blijkt dat de concurrentiepositie van de Amerikaanse bedrijven ten opzichte van de bedrijven in de EU daardoor verslechtert zodat de export afneemt / de import toeneemt.

Opgave 4**Maximumscore 3**

- 15 ☐ Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
- Een antwoord waaruit blijkt dat de geldgroei leidt tot een zodanige stijging van de bestedingen / productie dat spanning op de arbeidsmarkt ontstaat die leidt tot loonstijgingen (die de stijging van de arbeidsproductiviteit overtreffen) waardoor de loonkosten per product stijgen hetgeen wordt doorberekend in de prijzen.
 - Een antwoord waaruit blijkt dat de geldgroei leidt tot inflatieverwachtingen die in de vorm van prijscompensatie worden vertaald in loonstijgingen (die de stijging van de arbeidsproductiviteit overtreffen) waardoor de loonkosten per product stijgen hetgeen wordt doorberekend in de prijzen.

Maximumscore 1

- 16 ☐ Tegelijkertijd wordt ... verzekeringsbedrijven verwacht.

Maximumscore 2

- 17 ☐ Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
- de toegenomen concurrentie tussen de banken
Een voorbeeld van een juiste verklaring is:
Een verklaring waaruit blijkt dat deze kan leiden tot een lagere rente / voordelen voor klanten waardoor de kredietvraag kan toenemen.
 - de schaalvergroting in de handel en de industrie
Een voorbeeld van een juiste verklaring is:
Een verklaring waaruit blijkt dat deze kan leiden tot extra investeringen waardoor de kredietvraag kan toenemen.

Opgave 5**Maximumscore 2**

- 18 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
- Een antwoord waaruit blijkt dat loonmatiging kan leiden tot lagere loonkosten per product waardoor de kans op kosteninflatie afneemt 1
 - en de internationale concurrentiepositie verbetert waardoor de export / productie kan toenemen en de werkloosheid afneemt 1

Maximumscore 2

- 19 ☐ Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
- Een antwoord waaruit blijkt dat de werkloosheid in Nederland in 2000 relatief laag was / moeilijk nog lager kon zodat het stimuleringsbeleid in Nederland al snel tot overbesteding en bestedingsinflatie kon leiden.
 - Een antwoord waaruit blijkt dat de werkloosheid in Nederland in 2000 relatief laag was / moeilijk nog lager kon zodat het stimuleringsbeleid in Nederland al snel tot krapte op de arbeidsmarkt en loonkosteninflatie kon leiden.

Maximumscore 2

- 20 ☐ Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
- Een antwoord waaruit blijkt dat een relatief lage inflatie de internationale concurrentiepositie versterkt waardoor de export / productie kan toenemen en de werkgelegenheid groeit.
 - Een antwoord waaruit blijkt dat een lage inflatie kan leiden tot een lage rente hetgeen de investeringen bevordert waardoor de werkgelegenheid kan groeien.

Maximumscore 1

- 21 ☐ Duitsland
Uit de verklaring moet blijken dat in Duitsland de inflatie niet / nauwelijks is toegenomen en in Frankrijk wel.

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Opgave 6

Maximumscore 2

- 22 ☐ minder
 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
 Nederland: $\frac{102,2}{101,5} \times 100 = 100,69 \rightarrow 0,69\%$
 EU: $\frac{101,5}{99,5} \times 100 = 102,01 \rightarrow 2,01\%$

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

Maximumscore 3

- 23 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
- positieve invloed
 Een antwoord waaruit blijkt dat een hogere arbeidsproductiviteit kan leiden tot lagere arbeidskosten per product en tot hogere winsten waardoor de investeringen toenemen en de vraag naar arbeid stijgt
 - negatieve invloed
 Een antwoord waaruit blijkt dat bij een hogere arbeidsproductiviteit minder arbeid nodig is om een gelijke productie te realiseren (zodat bij onvoldoende groei van de productie de vraag naar arbeid afneemt)

2

1

Maximumscore 2

- 24 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
 Een antwoord waaruit blijkt dat bij verlenging van de bedrijfstijd de bestaande kapitaalgoederenvoorraad beter wordt benut en er meer werknemers nodig zijn terwijl hogere winsten voor diepte-investeringen zouden kunnen worden aangewend / ook voor andere doeleinden dan investeringen zouden kunnen worden aangewend.

Opgave 7

Maximumscore 3

- 25 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:
 De totale winst is maximaal bij MO = MK dus bij 100 miljoen eenheden.
 bij deze productie geldt: Prijs = GO = € 1,20 en GTK = € 0,95
 maximale totale winst: 100 miljoen $\times$ (€ 1,20 – € 0,95) = € 25 miljoen

Maximumscore 2

- 26 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
 Een antwoord waaruit blijkt dat iedere verbruiker per eenheid verbruikte energie betaalt (profijtbeginsel) zodat geen rekening wordt gehouden met verschillen in inkomen (draagkrachtbeginsel).

Maximumscore 2

- 27 ☐ Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
- Een antwoord waaruit blijkt dat de campagne leidt tot een lagere vraag en dus tot een lagere productie zodat de totale constante kosten over minder eenheden energie kunnen worden verdeeld.
 - Een antwoord waaruit blijkt dat de campagne leidt tot een lagere vraag en dus tot een lagere productie en dat een verschuiving van de GO-lijn naar links een hogere GTK oplevert.

Antwoorden		Deel- scores
Maximumscore 2		
28 ☐	€ 0,10	
Uit de verklaring moet blijken dat:		
• er in de beginsituatie sprake is van kostendekking ($GO = GTK$) bij Prijs = $GO = € 0,70$		<u>1</u>
• er na de campagne (de GO-lijn verschuift 15 eenheden naar links) sprake is van kostendekking bij Prijs = $GO = € 0,80$		<u>1</u>

Einde